



307000 - Boşanmanın Çeşitleri

Soru

Boşanmanın Çeşitleri Nelerdir?

Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

Boşanmanın farklı itibarları açısından olarak farklı çeşitleri bulunmaktadır:

Hükmü itibarıyla çeşitleri:

Fıkıh alimleri boşanmayı, şer'i hükmü açısından şu kısımlara ayırırlar:

1-Şeriata uygun caiz boşanma: Buna "Sünni Boşanma" da denir. Bunun tanımı: Kadını hamile iken veya cinsel ilişkiye girilmediği temiz döneminde bir boşanma ile boşamaktır.

2-Şeriata aykırı bir şekilde yasak olan boşanma. Buna "Bid'i boşanma" da denir.

Bid'i boşanma iki kısımdır:

a-Zamanlama açısından bid'i boşanma, örnek: Hamileliği belli olmayan kadını boşamak, iddeti adetle ölçülür, veya adet döneminde onu boşaması, veya temizliği döneminde cinsel ilişki kurduktan sonra boşaması.

Hamileliği belli ise temizliğinde cinsel ilişki kurmuş olsa bile boşaması caizdir. Aynı şekilde ilişki kurulmamış ve iddet gerekmeyen kadını boşamak caizdir. Şayet adet döneminde boşarsa sünni boşama olur. Şayet adet görmeyen küçük yaşta olması veya yaşlı olması durumunda boşamasında sakınca yoktur.

b-Sayısı açısından bid'i boşanma. Örnek: "Seni iki defa boşuyorum". Veya "seni üç defa boşuyorum"



demesi gibi. Zira sünni olan boşama bir kere boşamakla olur.

Alimlerin bid'i boşanmanın geçerliliği hususunda ihtilaf etmiştir. Bizde tercihli olan görüşe göre geçerli olmamasıdır. Üç defa söylenen boşanma sözcükleri bir defa kabul edilir.

İkincisi:

Sözcükleri açısından boşanmanın çeşitleri:

Fıkıh alimleri; sözcük açısından boşanmayı, Açık ve Kinaye olarak ikiye ayırırlar.

Açık: Boşanma dışında başka anlam taşımayan boşanma türüdür. Örnek: erkeğin eşine seni boşadım, artık sen boşsun vb. açık ve net ifadelerle boşanmanın vuku bulmasıdır. Bu konuda kocanın boşanmayı niyet etmesi veya etmemesi hüküm aynıdır.

Kinaye: bunun anlamı sözcükten hem boşanma hem de başka anlam ihtimali bulunan sözcüklerdir.

Kocanın eşine: Ailene git, artık sana ihtiyacım yok, senin kararın senin elindedir, sen özgürsün.. gibi ifadeler.

Bu türde önemli olan, niyettir. Şayet koca ifadesiyle boşanmayı niyet ederse boşanma olarak vuku bulur. Aksi takdirde vuku olmaz.

Üçüncüsü:

Etkileri açısından boşanmanın türleri:

Ortaya çıkan etkileri açısından boşanma ikiye ayrılır:

1-Ric'i boşama, bu tür boşamada; koca eşini bir veya ikinci boşama ile boşadıktan sonra iddeti sona ermeden tekrar evliliğe dönebilir.

2-Bain boşama, Beynune boşama iki çeşittir:

a-Beynuna kubra, koca eşini üçüncü defa boşamasıdır. Bunun üzerine kadın başka erkekle geçerli bir nikah ile evlenip ve daha sonra boşanmadığı müddetçe birinci kocasına helal olmaz.



b-Beynune suğra, koca eşini birinci veya ikinci defa boşar ve iddeti sona erer, veya bir karşılığa mükabil (mu halea) olarak boşamasıdır. Veya cinsel ilişki gerçekleşmeden boşamasıdır. Bu durumlarda tekrar yeni bir nikah akdi ve yeni bir mehir ile evliliğe dönebilir. Daha detaylı bilgi için (258878) nolu sorunun cevabına bakınız.

Dördüncüsü:

Geçerli veya muallak olması itibarıyla boşanmanın çeşitleri ikidir.

1-Herhangi bir şarta bağlanmaksızın kocanın eşine “seni boşadım” demesi, veya niyetle birlikte kinaye sözcükleri söylemesi üzerine geçerli ve yürürlüğe giren boşanma.

2-Belirli bir şarta bağlı kalan boşanma, buda üç çeşittir:

a-Açık ve net bir şarta bağlı olması, bu durumda her şekilde boşanma vuku bulur. Örnek: Güneş battığında sen boşsun. Bunun üzerine güneş battığında kadın boşanmış olur. Çünkü açık ve net bir şarta bağlamıştır.

b-Açık bir yemin olması. Bu durumda boşanma vuku bulmaz ancak yemin kefareti gerektirir. Örnek: Zeyd’le konuşursam eşimi boşamış olurum. Bu ifadeden maksadı Zeyd’le konuşmaması. Bu net bir yemindir. Çünkü Zeyd ile konuşması ile eşini boşaması arasında bir bağlantı yoktur.

c-Net bir şarta veya net bir yemine mühtemel olması. Bu durumda şarta bağlayan kişinin niyetine bakılır. Örnek: eşine “evden çıkarsan sen boşsun”, der. Yani amacı boşamak ise kadın evden çıkarsa amacına ulaşmış olur ve boşanma vuku bulur. Veya amacı boşanmak değil de kadının evden çıkmasını engellemektir. Boşamayı tehdit olarak ifade etmiştir. Bu durumda boşanma vuku bulmaz çünkü yemin kasetmiştir.

Daha fazla bilgi için (el Şerhul mumit 13/126) .

En iyisini Allah bilir.